

gebeuren veeleer een tegenwicht laat ontwikkelen. Niet dat zijn lezing ondermaats blijft, integendeel, zij is zonder meer indrukwekkend. Maar zij bevoordeelt wel het doortastende tegenover het geraffineerde. Het voordeel daarvan is dat er in de orkestbak meer eenheid te horen valt dan er op de scène is te zien; het nadeel dat het allemaal nogal onstuitbaar klinkt. Hoog opblaaiend vuur tegenover onderkoeling? Het is een verdedigbare instelling, al krijg je wel eens zin de volumeknop wat dicht te draaien: het bijwijlen achter de coulissen zingende koor, bijvoorbeeld, hoeft niet per se luider te gaan zingen omdat het niet op de scène staat. Het effect (om het Verdiaans te houden) gaat daardoor teloor. Het zijn echter details in het licht van het feit dat de hele partituur er met zoveel gloed wordt doorgejaagd dat de slotcantilene – een van de mooiste bladzijden die Verdi ooit schreef – niet anders kan dan een even beklemmende als beklievende indruk nalaten.

Qua bezetting is het lauweren geblazen. Zangmatig is de cast van topniveau, met als uitschieters de zowel krachtige als delicate Aïda van Norma Fantini, de geraffineerde Amneris van de te elfder ure ingevallen Ildiko Komlosi (al komt die wel eens in de verdrukking door Pappano's decibelgeweld), de wat stugge maar niettemin genuanceerde Radames van Johan Botha, de technisch perfecte Amonasro van Mark S. Doss en de aartsdonkere Ramfis van Phillip Ens. Spelmatig is de Radames van Johan Botha, zoals hierboven al gesuggereerd, een kleine (of liever een dikke) ramp: evenmin gezegend door de natuur als door de kostuumontwerper voert de brave man perfect uit wat hem is voorgedraaid, maar blijft helaas een gigantische kaasstolp die hopelose pogingen doet om er Wilsoniaans en/of Egyptisch uit te zien. De overige protagonisten, al dan niet geholpen door hun korsetterende

kostuums, zetten binnen dit kader meer dan geloofwaardige acteerprestaties neer. Beide diva's zijn ook in dat opzicht ronduit uitmuntend: hoe zij erin slagen Wilsons formalisme naar hun hand te zetten en tot in de kleinste details bijna drie uur lang vol te houden, grenst aan het ongelooflijke en kan niet anders dan het soort bewondering afdwingen dat je opbrengt voor rasechte tragédiennes. Grote kunst. En ten slotte, voor de fijnproevers: de Ramfis van Phillip Ens. Zelden een acteur (laat staan een operazanger) gezien die met zo weinig vertoon zoveel effect sorteert: de beste ploert sedert jaren en een lust voor de theaterliefhebber.

De conclusie van dit alles mag dan ook duidelijk wezen: het zijn vertolkers van dit laatste kaliber die Wilsons geformaliseerde, abstraheerde benadering van Verdi's werk tot een gedenkwaardige theatervoorstelling maken. Jammer dat het concept zelf niet bij machte is dezelfde graad van evenwichtige perfectie te bereiken: dat zou van deze *Aïda*-opvoering een monument hebben gemaakt.

Rud Vanden Nest

AÏDA

MUZIEK Giuseppe Verdi

LIBRETTO Du Locle en

Ghislanzoni

MUZIKALE LEIDING Antonio

Pappano

REGIE, SCENOGRAFIE, LICHT

Robert Wilson

KOSTUUMS Jacques Reynaud

CHOREOGRAFIE Makram

Hamdan

KOORLEIDER Renato Balsadonna

ZANG Norma Fantini; Johan

Botha, Ildiko Komlosi, Mark S.

Doss, Phillip Ens, Maxim

Mikhailov, Michela Remor,

Giovanni Iovino

KOOR EN ORKEST van De Munt

PRODUCTIE De Munt

COPRODUCTIE Royal Opera

House Covent Garden

OLIE OP DUKE (BENJAMIN BOUTREUR)

Jungle in een wijdzittend theaterjasje

Tussen jazz en hedendaags theater is er een duidelijke affiniteit: de persoonlijke en terzelfder tijd meestal collectieve interpretatie van het basismateriaal, het eenmalige, hier-en-nu-karakter van het concert of de voorstelling, de interactie tussen scheppende veeleer dan uitvoerende kunstenaars, enz. De toenadering tussen beide is in Vlaanderen van vrij recente datum. Een belangrijke stimulans hiertoe kwam van Peter Vermeersch, die met zijn oude kompaan Josse De Pauw twee verwante maar tevens tegengestelde schoolvoorbeelden realiseerde van een mogelijk huwelijk tussen de beide disciplines. In 1998 creëerden zij de Kaaitheaterproductie *weg*, waarin de symbiose tussen tekst en muziek erg ver ging, maar die in de eerste plaats een theatervertelling was:

Vermeersch en gitarist Pierre Vervloesem maakten klankcollages bij het verhaal van De Pauw. Voor het veel grootser opgevatte *Larf* (2000) bij theaterhuis Victoria, door het tweetal terecht een 'dramatisch concert' genoemd, keerden De Pauw en Vermeersch de onderlinge verhoudingen om. Bij aanvang zaten acteurs De Pauw, Tom Jansen en Dirk Roofthoofd (die voor het eind van de tournee vervangen werd door Katrin Verlende) als medemusici tussen de riet- en de koperblazers van Flat Earth Society, de zeventienkoppige big band van Vermeersch. Pas na een tijdje traden de toneelspelers als solist naar voren om het verhaal van 'Kindje wordt Koning' te doen. De opbouw van *Larf* werd dus door de muziek bepaald, en niet door de tekst. Dat de ontmoeting tussen theater en jazz nog andere vormen kan aannemen, bewees altsaxofonist Benjamin

Boutreur, een van de leden van Flat Earth Society. Hij besloot om samen met Dimitri Leue een eigen project 'voor kinderen en volwassenen vanaf 8 jaar' op te zetten dat, na enkele publieke try-outs (onder meer tijdens Jazz Middelheim) vorig jaar, begin januari in de Brugse Biekorf in première ging. Bij Boutreur sloeg de balans helemaal naar de andere kant over: *Olie op Duke* was een door een liefde voor de Amerikaanse pianist, componist en orkestleider Duke Ellington (1899-1974) ingegeven concert dat een theaterkleedje aangemeten kreeg.

Enig (begrijpelijk) opportunisme was Boutreur bij de opzet van dit project niet vreemd. De productiemiddelen en de speelplekken voor jazz zijn in Vlaanderen, zeker in vergelijking met die voor dramatische kunst, uiterst schaars. Ter illustratie: structureel ondersteunde jazzinitiatieven zijn, de kunstcentra met een reguliere jazzprogrammering inbegrepen, zowat op één hand te tellen, en gesubsidieerde jazzprojecten zijn er tijdens de eerste jaarhelft van 2002 al net zo weinig; voor een Vlaams jazzartiest is een contract van bepaalde duur om als musicus of als componist aan een theatervoorstelling mee te werken als manna uit de hemel. Niet dat Boutreur van dit laatste kon genieten, want hij maakte *Olie op Duke* voornamelijk op eigen kracht. Wel wist hij zich, door Ellingtons repertoire in een (kinder)theatercontext te presenteren, van een hoogstwaarschijnlijk uitgebreidere tournee te verzekeren dan wanneer hij een louter muzikaal programma had voorgesteld. Dat wil niet zeggen dat Boutreur ook geen artistieke rede-